

ANTIDOPINGOVÁ AGENTÚRA

SLOVENSKEJ REPUBLIKY

**VÝROČNÁ SPRÁVA
ANTIDOPINGOVEJ AGENTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ZA ROK 2009**

VÝROČNÁ SPRÁVA
ANITIDOPINGOVEJ AGENTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ZA ROK 2009

1. IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE

Názov: Antidopingová agentúra Slovenskej republiky (ďalej len „ADA SR“)

Sídlo: Hanulova 5/B, 841 01 Bratislava

IČO: 42137292

DIČ: 2022738553

tel.: +421 / 2 / 44 64 34 11

fax: +421 / 2 / 44 64 34 12

mail: office@antidoping.sk

Štatutárny zástupca: PhDr. Miroslav MOTYČÍK – riaditeľ ADA SR

Právna forma: príspevková organizácia Ministerstva školstva Slovenskej republiky

Vznik: 1. január 2009 podľa § 6 ods. 1 Zákona č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Základné dokumenty: Zriaďovacia listina, Štatút ADA SR.

1.1. Úlohy organizácie

Hlavné úlohy ADA SR sú definované Zákonom č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov a sú vyjadrené v nasledovnom znení:

- a) výkon preventívnych opatrení v boji proti dopingu v športe,
- b) spolupráca so Svetovou antidopingovou agentúrou a s medzinárodnými antidopingovými organizáciami,
- c) spolupráca s medzinárodnými športovými zväzmi a s národnými športovými zväzmi v boji proti dopingu v športe,
- d) organizácia dopingových kontrol a rozhodovanie vo veciach týkajúcich sa dopingových kontrol,
- e) povoľovanie použitia dopingovej látky na liečebné účely športovcov,
- f) vzdelávanie odborníkov v oblasti boja proti dopingu v športe.

Úlohy Antidopingovej agentúry Slovenskej republiky sú definované Zriaďovacou listinou organizácie.

1.2. Zriaďovacia listina

Zriaďovacia listina bola vydaná MŠ SR dňa 19. 12. 2008 pod číslom CD-2008-18516/53411-9:10 s účinnosťou od 1.1.2009.

1.3. Štatút ADA SR vydalo MŠ SR ako zriaďovateľ organizácie dňa 19. 12. 2008 s účinnosťou od 1.1.2009.

2. POSLANIE ORGANIZÁCIE A JEJ STEDNODOBÝ VÝHLAD

Antidopingová agentúra SR od svojho vzniku preukázala svoje opodstatnenie a poslanie viazané od úrovne sprostredkovania informácií z oblasti dopingu pre športovcov v SR až po zastupovanie záujmov SR v rôznych medzinárodných vládnych a mimovládnych organizáciách, ako je Rada Európy, či UNESCO.

2.1. Poslanie organizácie

Kľúčovým poslaním ADA SR je zabezpečovanie činností v oblasti boja proti dopingu v športe v Slovenskej republike. Z toho vyplýva potreba koordinácie činností a širokej spolupráce v boji proti dopingu najmä vo vrcholovom a výkonnostnom športe na národnej i medzinárodnej úrovni. Toto poslanie vyplýva aj z medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky. Dôležitou súčasťou poslanca ADA SR je aj vzdelávanie a osвета v tejto oblasti.

Pôsobenie v oblasti boja proti dopingu v športe si vyžiadalo súčasné významné postavenie športu v celej spoločnosti, jeho neustále sa zvyšujúci význam nielen v oblasti zábavy a trávenia voľného času, ale aj v ekonomickej oblasti spoločnosti. Šport má významné postavenie aj v oblasti starostlivosti o zdravie všetkých občanov. Niektorí jednotlivci sa svojím úsilím a tvrdou prácou prepracovali až na úroveň špičkových športovcov. Avšak aj medzi nimi sa nájdu takí, ktorí sa snažia dosiahnuť výrazné úspechy, a tým aj ekonomické, či spoločenské výhody, nešportovým spôsobom, ktorým zneužívanie nedovolených látok na zvýšenie športovej výkonnosti rozhodne je.

2.2. Strednodobý výhľad organizácie

Aj napriek tomu, že agentúra vznikla len začiatkom roka 2009, urobila veľa potrebných krokov pre naplnenie svojho poslania a úloh. Jednou z nasledujúcich úloh bude iniciovanie zmien v legislatíve, týkajúcej sa dopingovej problematiky. Konkrétne pôjde o novelizáciu Zákona č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu a Vyhlášky č. 542/2008 Z. z. o postupe pri organizácii dopingových kontrol. V blízkej budúcnosti chce ADA SR iniciovať a podieľať sa aj na príprave podkladov pre začlenenie boja proti dopingu v športe do Trestného zákona, najmä zavedenie trestno-právnych postihov za výrobu, distribúciu a podávanie zakázaných látok športovcom každého veku.

Antidopingová agentúra SR by mala postupne:

- zvýšiť podiel dopingových kontrol mimo súťaží v súlade s požiadavkami Svetovej antidopingovej agentúry WADA a celkový počet kontrol na 900 za rok,
- zvýšiť počet monitorovaných športovcov najmä o tých, ktorí sú podporovaní z verejných zdrojov a dosiaľ nie sú športovými zväzmi zaradení v registri pre testovanie ADA SR,
- rozšíriť vzdelávaciu a osvetovú činnosť v oblasti boja proti dopingu v športe aj pre funkcionárov, ale aj pre budúcich učiteľov a trénerov v rámci štúdia na vysokých a stredných školách športového zamerania,
- vytvoriť kvalitný informačný servis pre športovcov a ich pomocný personál pri získavaní informácií o vhodnosti použitia jednotlivých liekov pri zdravotných problémoch, o zložení liečiv a možnostiach uplatnenia dovolených metód v športovej praxi,

- iniciovať vytvorenie informačného systému o potravinových doplnkoch výživy a ich zložení tak, aby sa zamedzilo zneužitiu týchto produktov na nedovolené zvyšovanie výkonnosti športovcov.

Na tento účel by ADA SR potrebovala navýšiť ročný rozpočet o 5-10%. Súčasne by bolo potrebné zvýšiť počet zamestnancov o jednu osobu, čím by sa vytvoril dostatočný priestor na vzdelávacie aktivity a na aktivity pri poskytovaní servisu pre športovcov a ich trénerov.

3. KONTRAKT ADA SR S ÚSTREDNÝM ORGÁNOM A JEHO PLNENIE

Vzhľadom na termín zriadenia organizácie, ktorým bol 1. január 2009, nemala ADA SR na rok 2009 uzavretý kontrakt s ústredným orgánom štátnej správy. Finančné prostriedky na zabezpečenie činnosti ADA SR boli poskytnuté z prostriedkov kapitoly MŠ SR, vyčlenených na program 026 – Národný program rozvoja športu v SR na základe schváleného upraveného rozpočtu výdavkov (ďalej len „UR“).

4. ČINNOSTI A PRODUKTY ORGANIZÁCIE A ICH NÁKLADY

ADA SR v roku 2009 vykonávala činnosti, ktoré jej vyplývajú zo Zákona č. 300/2008 Z. z. a štatútu, v súlade so schváleným Programom činnosti na rok 2009. Tento program bol postavený najmä na urýchlenu etablovanie agentúry a súčasné plnenie najdôležitejších úloh v oblasti boja proti dopingu. V sledovanom roku 2009 neboli náklady na činnosť ADA SR vzhľadom na rôznorodosť činností sledované po jednotlivých činnostiach, ale boli sledované podľa rozpočtovej klasifikácie, jednotlivých položiek a podpoložiek štátneho rozpočtu.

5. ROZPOČET ADA SR A JEHO PLNENIE

V roku 2009 pracovala agentúra s finančnými prostriedkami na základe upraveného rozpočtu. Príjmy z mimorozpočtových zdrojov sa v prvom roku činnosti dali len ťažko odhadnúť. V konečnom dôsledku však rozdiel medzi plánom a realitou bol takmer nulový.

Čerpanie prostriedkov sa riadilo podľa rozpočtu a jeho jednotlivých výdavkových položiek. Niektoré činnosti boli vzhľadom na finančné možnosti čiastočne obmedzené, čo v konečnom dôsledku znamenalo presunutie niektorých aktivít do roku 2010.

5.1. Plnenie príjmov

Príjmy z hľadiska platnej rozpočtovej klasifikácie boli po rozpočtových opatreniach MŠ SR naplnené v celkovom objeme 444 721 Eur. Plnenie príjmov mimorozpočtových prostriedkov agentúry začalo až po vlastnom etablovaní činnosti organizácie v druhom štvrtroku 2009 a bolo spojené so zabezpečením služieb nadväzne na antidopingový program agentúry. V rámci sledovaného obdobia dosiahlo plnenie čiastku 33 034 Eur, čo je takmer 100% plánovaných príjmov.

5.2. Čerpanie výdavkov z hľadiska ekonomickej klasifikácie

Celkové čerpanie v roku 2009 bez mimorozpočtových prostriedkov bolo vo výške 436 098 Eur, čo činí 98% čerpania UR. Čerpanie mimorozpočtových prostriedkov

predstavovalo čiastku 32 997 Eur, t. j. takmer 100% k UR. Zostatkové finančné prostriedky UR bez mimorozpočtových prostriedkov v celkovej výške 8 623 Eur boli prevedené do roku 2010 a použité v súlade s predmetom činnosti organizácie do 31.1.2010 na úhradu služieb roku 2009. Podľa jednotlivých výdavkov bolo čerpanie prostriedkov len v kategórii bežných výdavkov.

Agentúra v roku 2009 nemala plánované a ani rozpočtované žiadne kapitálové výdavky.

Výdavky ADA SR podľa jednotlivých položiek rozpočtovej klasifikácie:

<i>Položka</i>	<i>suma v Eur</i>	<i>názov položiek</i>	
	477 719	náklady celkom	
610	66 853	Mzdy	
620	23 368	Poistné a príspevky do poisťovní	
630	372 391	Tovary a služby	v tom
		cestovné	32 653
		energie	21 833
		výpočtová technika	14 027
		všeobecný materiál	26 132
		softvér	5 212
		dopravné náklady	5 303
		údržba	6 383
		analýza vzoriek	55 547
		ostatné služby	169 865
		PZ komisárov DK	35 436
640	15 107	Bežné transfery - poplatky do WADA	

5.2.1. Čerpanie výdavkov kategórie 610 – mzdy, platy

Agentúra mala v kategórii 610 na rok 2009 upravený rozpočet, ktorý predstavoval čiastku 66 919 Eur. Celkové čerpanie za rok 2009 bolo v čiastke 66 853 Eur, čo predstavuje takmer 100% čerpania UR. Tento stav bol viazaný na aktuálny a súčasne aj konečný stav šiestich zamestnancov agentúry. Z objemu mimorozpočtových prostriedkov neboli na čerpanie v kategórii 610 použité žiadne finančné prostriedky. Priemerný plat zamestnancov Antidopingovej agentúry v sledovanom období bol 930,17 Eur.

5.2.2. Čerpanie výdavkov kategórie 620 – poistné a príspevok zamestnávateľa do poisťovní

V kategórii 620 mala agentúra rozpočtovaný objem finančných prostriedkov vo výške 23 388 Eur, z čoho bolo čerpaných celkom 23 368 Eur, čo činilo takmer 100%.

5.2.3. Čerpanie výdavkov kategórie 630 – tovary a služby

V kategórii 630 mala agentúra podľa UR plánovaný objem finančných prostriedkov vo výške 339 307 Eur a z mimorozpočtových prostriedkov vo výške 33 194 Eur, teda celkovo

372 501 Eur. Čerpanie týchto prostriedkov bolo v celkovej výške 372 391 Eur, teda takmer 100% príjmov za rok 2009.

Čerpanie finančných prostriedkov bolo viazané na postupné etablovanie formálnych podmienok organizácie spojené s následným začatím činnosti organizácie. Niektoré platby boli viazané na nasledujúci rok (napr. platba participácie SR na programe Svetovej antidopingovej agentúry pre rok 2010), no prevažná väčšina bola viazaná na tovary a služby pre účely činnosti agentúry.

V čerpaní mimorozpočtových prostriedkov bol určujúci začiatok činnosti agentúry a teda predovšetkým aktuálne zabezpečovanie platených služieb v rámci antidopingového programu. Mimorozpočtové prostriedky boli čerpané v objeme 33 034 Eur (99,52% ročného objemu). Všetky mimorozpočtové prostriedky boli použité výhradne v kategórii 630 –Tovary a služby.

Súčasťou čerpania výdavkov kategórie 630 boli finančné prostriedky určené na zabezpečenie zahraničných pracovných ciest agentúry v celkovom objeme 22 298 Eur. Tieto pracovné cesty boli orientované na plnenie národného antidopingového programu nadväzne na plnenie záväzkov SR v podobe medzinárodných zmlúv, predovšetkým účasť na kľúčových multilaterálnych pracovných zasadnutiach:

- a) Monitorovacia skupina Dohovoru proti dopingu (dve zasadnutia, Štrasburg - 05/09 a 11/09),
- b) Európske koordinačné fórum Dohovoru proti dopingu pre WADA (tri zasadnutia, Štrasburg - 05/09 a 11/09, Madrid 09/09),
- c) Valné zhromaždenie Medzinárodného dohovoru proti dopingu v športe (UNESCO, jedno zasadnutie, Paríž - 10/09),
- d) Valné zhromaždenie Asociácie národných antidopingových organizácií (ANADO, jedno zasadnutie, Dublin – 04/09)
- e) Koordináčn e a expertné zasadnutie Svetovej antidopingovej agentúry (WADA) pre Komisie terapeutických výnimiek národných antidopingových organizácií (jedno zasadnutie, Štrasburg - 12/09).
- f) Zasadnutie Stredoeurópskej antidopingovej organizácie (CEADO) – aktualizácia antidopingových programov a nové trendy v analýze dopingových látok (jedno zasadnutie Seibersdorf – 10/09)

5.2.4. Čerpanie výdavkov kategórie 640 – transfery

Finančné prostriedky v nadväznosti na vznik agentúry k 1.1.2009 neboli rozpočtované, avšak následne boli v klasifikácii podpoložky 642015 podľa zákonnej úpravy zaťažené nákladmi vo výške 215,73 € a v klasifikácii podpoložky 649003 vo výške 14 891,60 €, viazaných na úhradu členského príspevku do Asociácie národných antidopingových organizácií a Svetovej antidopingovej agentúry WADA. Čerpanie mimorozpočtových prostriedkov v kategórii 640 nebolo plánované a teda ani zahrnuté v rozpočte.

6. PERSONÁLNA OBLASŤ

Organizačná štruktúra Antidopingovej agentúry SR je v línii jednostupňového riadenia. K 31.12. hodnoteného obdobia bolo v organizácii zamestnaných 6 zamestnancov.

Riaditeľ – zabezpečuje riadenie organizácie, zastupovanie na všetkých úrovniach vrátane medzinárodnej,

Programový manažér – súčasne zástupca riaditeľa – zabezpečuje vnútorný chod organizácie a činnosti súvisiace s povinnosťami organizácie voči orgánom a organizáciám v SR,
Ekonom – zabezpečuje spracovanie účtovnej agendy, administráciu účtov organizácie v systéme Štátnej pokladnice a finančné a štatistické výkazníctvo organizácie,
Pracovníci exekutívy (2 osoby) – zabezpečujú styk so športovcami a záležitosti súvisiace s dopingovými kontrolami, národný register pre testovanie, národný register pre terapeutické výnimky, testovanie športovcov, výkon vyžiadaných testov a manažment výsledkov, štatistiku testovania a systém medzinárodnej spolupráce s antidopingovými organizáciami,
Sekretárka – zabezpečuje administratívne činnosti organizácie.

7. CIELE A PREHĽAD ICH PLNENIA

Agentúra v roku 2009 vytvárala v prvom rade formálne podmienky pre činnosť samotnej organizácie a následne zabezpečovala aj svoju odbornú činnosť, najmä samotné dopingové kontroly a vytvorenie národného registra pre mimosúťažné testovanie športovej reprezentácie SR. Samozrejme, plnila všetky úlohy, ktoré jej vyplývali z programu činnosti ADA SR na rok 2009.

1./ Koordinácia aktivít pri kontrole užívania zakázaných dopingových látok a dopingových metód

V súlade s Medzinárodnou normou pre zakázané látky a zakázané metódy vydanou WADA a Monitorovacou skupinou Dohovoru proti dopingu zabezpečila ADA SR zverejnenie Zoznamu zakázaných látok a zakázaných metód pre rok 2009, vydaného WADA. Zoznam bol zverejnený na internetovej stránke ADA SR a na túto skutočnosť boli upozornené národné športové zväzy. Zoznam bol vydaný aj v tlačenej podobe. Súčasťou tohto zoznamu bol aj Monitorovací program látok, ktoré nepodliehajú zákazu, ale ich výskyt je analyticky sledovaný. Oba tieto materiály boli zverejnené aj v tlačových médiách a priebežne boli zapracované do materiálov, upravujúcich výkon antidopingovej kontroly.

2./ Koordinácia aktivít SR na báze Dohovoru proti dopingu a jeho Monitorovacej skupiny, UNESCO a Antidopingovej komisie Európskej únie

ADA SR sa ako stály člen Monitorovacej skupiny Dohovoru proti dopingu, Medzinárodného dohovoru proti dopingu v športe a Antidopingovej komisie Európskej únie podieľala na zabezpečovaní spoločného postupu pri komplexnom zabezpečení problematiky boja proti dopingu v športe.

ADA SR sa svojou odbornou garanciou podieľala v roku 2009 aj na rozvoji a koordinácii aktivít SR v pôsobnosti Sekretariátu Odboru športu Generálneho direktoriátu IV - Rady Európy. V roku 2009 sa konali dve zasadnutia zmluvných strán Monitorovacej skupiny za účasti riaditeľa ADA SR. ADA SR sa na základe vyžiadania Direktoriátu pre mládež a šport pri Rade Európy ako koordinátora Dohovoru proti dopingu podieľala na spracovaní Databázy národných antidopingových aktivít za uplynulý rok.

Nadväzne na spoločný záujem krajín stredoeurópskeho regiónu o koordináciu štátnej správy a národných antidopingových organizácií sa ADA SR stala ustanovujúcim členom Pracovnej skupiny pre antidoping Európskej únie.

Problematika Medzinárodného dohovoru proti dopingu v športe bola predmetom Valného zhromaždenia tohto dohovoru pod záštitou UNESCO za aktívnej účasti ADA SR.

3./ Rozvoj medzinárodnej spolupráce

ADA SR úzko spolupracovala s viacerými zahraničnými predovšetkým s vládnyimi a mimovládnyimi organizáciami, ktoré zabezpečujú koordináciu antidopingového programu na čele so Svetovou antidopingovou agentúrou - WADA. Podieľala sa aj na činnosti Stredoeurópskej asociácie národných antidopingových organizácií (CEADO), ktorá zabezpečuje spoločný postup a koordináciu aktivít v oblasti antidopingu v regióne strednej Európy, vrátane vytvorenia spoločnej legislatívy a prípadnej spolupráce pri výkone antidopingovej kontroly na medzinárodných podujatiach, organizovaných v krajinách stredoeurópskeho regiónu.

4./ Koordinácia aktivít s ústrednými orgánmi štátnej správy, predovšetkým s Ministerstvom školstva SR (najmä so Sekciou štátnej starostlivosti o šport),

ADA SR zabezpečovala v rozsahu svojich kompetencií koordináciu aktivít s Ministerstvom školstva SR a jeho Sekciou štátnej starostlivosti o šport, s Generálnym sekretariátom výboru ministrov pre drogové závislosti a kontrolu drog Úradu vlády SR, Národným monitorovacím centrom pre drogy EMCDDA Európskej únie, Slovenským olympijským výborom a ďalšími športovými organizáciami s cieľom priebežného zavádzania noriem antidopingovej regulácie v športe a zabezpečenia spoločného postupu v oblasti antidopingovej regulácie a noriem, upravujúcich výkon dopingovej kontroly v športe. V zmysle Dohovoru proti dopingu a na báze vzájomných iniciatív spolupracuje ADA SR aj s Colným kriminálnym úradom.

5./ Výkon dopingovej kontroly športových reprezentantov SR

Na základe predbežného odhadu možného rizika výskytu zakázaných látok stanovila ADA SR pre rok 2009 predpokladané testovanie v rozsahu 700 testov. Dopingové kontroly počas konania niektorých športových podujatí boli realizované z dôvodu nevyhnutnosti dodržania športovo-technických pravidiel súťaží a regulárnosti podujatí. Veľký dôraz bol kladený aj na výkon mimosúťažného testovania vrcholových športovcov, predovšetkým s dôrazom na športovú prípravu v predolympijskom období.

V roku 2009 bolo počas 102 dopingových kontrol vykonaných celkom 818 kontrolných testov (z toho 631 testov súťažnej dopingovej kontroly a 187 testov mimosúťažnej dopingovej kontroly) v 40 športoch a športových odvetviach.

Za účelom mimosúťažného testovania bol v spolupráci s národnými športovými zväzmi vytvorený monitorovací program a spracovaný národný register pre testovanie, do ktorého bolo zaradených celkom 978 športových reprezentantov v individuálnych a kolektívnych športoch.

ADA SR vykonala aj testovanie športovcov, zaradených do prípravy na ZOH Vancouver 2010 a ZPH Vancouver 2010. Do registra pre testovanie bolo zaradených 118 nominovaných kandidátov účasti na ZOH, u ktorých bolo vykonaných celkom 110 testov - všetky s negatívnym výsledkom a 24 športovcov zimných paralympijských športov, u ktorých bolo vykonaných celkom 35 testov - taktiež s negatívnym výsledkom.

Východiskom pre testovanie športovcov sa stal monitorovací program pobytu športovcov, nastavený v štvrtročnom intervale oznamovacej povinnosti. Väčšina športovcov plne akceptovala oznamovanie svojho pobytu dohodnutým spôsobom a včas. Žiaľ, vyskytlo sa aj celkom 25 zmarených testov dopingovej kontroly, spôsobených neoznámením zmeny svojho pobytu (z toho 16 u „olympionikov“).

Z celkového počtu 142 kandidátov hier zimných olympiád 2010 bola siedmim športovcom udelená terapeutická výnimka na použitie zakázaných látok pre terapeutické účely. U týchto športovcov boli stanovené diagnózy dnes bežných alergií a ochorení respiračného charakteru.

Pri analýze odobratých vzoriek dopingovej kontroly bolo v laboratóriách zistených celkom 7 nepriaznivých analytických nálezov, z ktorých boli tri testy vyhodnotené ako pozitívne nálezy. Počas testovania boli zistené aj ďalšie 4 nepriaznivé analytické výsledky, ktoré boli následným šetrením posúdené ako negatívne výsledky.

V priebehu výkonu dopingovej kontroly boli zaznamenané aj štyri prípady porušenia ostatných antidopingových pravidiel:

- 1x odmietnutie dopingovej kontroly (p. Mester, prezident Slovenskej federácie kulturistiky a fitness);
- 2 x zmarenie testovania (p. Hronský, manažér a p. Somora, lekár Volejbalového klubu polície Bratislava);
- 1x manipulácia dopingovej kontroly (p. Kristl, reprezentant v triatlone).

Tieto porušenia boli riešené disciplinárnym pokračovaním a ukončené sankciou v podobe zastavenia pretekárskej a organizačnej činnosti na obdobie dvoch rokov.

Viaceré športové organizácie, ktoré zabezpečujú štátnu športovú reprezentáciu SR (predovšetkým atletika, cyklistika, futbal, horolezectvo, karate, motocyklový šport, motoristický šport, praktická streľba, squash, vodný motorizmus), pristúpili k povinnostiam, vyplývajúcim z antidopingovej regulácie (najmä z akceptácie Svetového antidopingového kódexu) bez adekvátnej zodpovednosti a snahy poskytnúť požadované informácie, čím nepriamo zamedzovali testovaniu športových reprezentantov a takto zásadne porušovali príslušné antidopingové pravidlá. ADA SR ich v tomto zmysle upozornila na neplnenie si svojich povinností a tým aj porušovanie antidopingových pravidiel. Nesplnenie týchto základných podmienok bolo opakovane riešené aj oznámením Sekcii štátnej starostlivosti o šport MŠ SR (futbal, volejbal, kulturistika a fitness/NABBA), čo viedlo k sprísneniu podmienok a pravidiel pre poskytovanie dotácií zo štátneho rozpočtu.

6./ Rozvoj medzinárodnej spolupráce a koordinácie s akreditovanými antidopingovými laboratóriami

Vzhľadom na neexistenciu WADA akreditovaného analytického pracoviska na území SR bola v roku 2009 spolupráca s akreditovanými antidopingovými laboratóriami v zahraničí orientovaná predovšetkým na zabezpečenie analýzy vzoriek dopingovej kontroly v zmysle Medzinárodnej normy WADA pre analýzu vzoriek, zisťovanie prítomnosti zakázaných látok v týchto vzorkách, stanovovanie prítomnosti a koncentrácie zakázaných látok z hľadiska dopingového účinku, ako aj špeciálnych porovnávacích analýz (predovšetkým IRMS analýz), na priebežné zabezpečovanie aktuálnych odborných informácií a pokračujúceho sledovania výskumu v oblasti negatívneho vplyvu dopingových látok na organizmus športovca.

V tomto zmysle boli odobraté vzorky dopingovej kontroly zasielané do špecializovaných laboratórií v zahraničí: Institut für Biochemie DSH Köln (Nemecko), Institut für Dopinganalytik und Sportbiochemie Kreischa (Nemecko), Oddělení dopingové kontroly Všeobecní fakultní nemocnice Praha (Česká republika) a dominantne Austrian Research Center GmbH, WADA Dopingkontrol Labor Seibersdorf (Rakúsko).

7./ Obmedzenie dostupnosti zakázaných dopingových látok a dopingových metód a výkon centrálného registra pre udeľovanie terapeutických výnimiek pre športovcov SR

ADA SR účinne napomáhala aj realizácii opatrení na obmedzenie dostupnosti a používania zakázaných dopingových látok a dopingových metód v športovej praxi. Za týmto účelom bola vykonaná nadštandardná aktualizácia databázy liečivých prípravkov s dopingovým účinkom a liečiv bez obsahu zakázaných látok s dopingovým účinkom, registrovaných a distribuovaných vo farmaceutickej sieti na území SR. Táto databáza bola zverejnená formou pravidelného vydávania informačných publikácií v tlačenej podobe. Priebežne je zverejňovaná aj na internetovej stránke ADA SR (www.antidoping.sk).

Vývoj nových prípravkov a ich zavádzanie na trh vo farmaceutickej oblasti i v oblasti voľného predaja potravinových doplnkov výživy zvyšuje riziko možného výskytu zakázaných látok pri dopingovej kontrole a spôsobuje neúmerné zaťaženie a zvyšujúce sa požiadavky na vzrastajúci rozsah informačnej databázy a rozsah poskytovaných konzultácií ADA SR pre jednotlivcov, športové organizácie i lekárske pracoviská v SR. V uplynulom roku ADA SR takto poskytla vybraným subjektom celkom 308 čiastkových konzultácií, súvisiacich so zakázanými látkami, ako aj právne poradenstvo v interpretácii pravidiel, upravujúcich výkon dopingovej kontroly a celkového nakladania s informáciami, vrátane postihu za preukázané použitie zakázaných látok.

ADA SR vytvorila a zabezpečuje výkon a správu národného registra pre udeľovanie terapeutických výnimiek. Aktuálne v systéme národného registra eviduje ADA SR 87 osvedčení o udelení terapeutической výnimky. V zmysle aktuálne platných medzinárodných pravidiel bolo v roku 2009 na tomto základe udelených 37 certifikátov. Sedem žiadostí o udelenie terapeutической výnimky bolo zamietnutých z dôvodu nesplnenia odborných parametrov alebo stanovených diagnóz. Zamietnuté boli aj dve žiadosti, podliehajúce oznámeniu o použití zakázaných látok. Pre oblasť udeľovania terapeutických výnimiek poskytujú ADA SR aj poradenské a konzultačné služby.

8./ Expertízna činnosť a spracovávanie informácií, nevyhnutných pre kontrolu užívania zakázaných látok a metód

Vzhľadom na špecifiká antidopingových aktivít v zmysle Svetového antidopingového kódexu zabezpečovala ADA SR expertíznu činnosť a kontinuálne spracovávanie informácií, nevyhnutných pre kontrolu užívania a obmedzenia dostupnosti zakázaných látok a metód v športovej praxi. Expertízna činnosť v oblasti boja proti dopingu je výrazom priebežnej spolupráce s WADA, Monitorovacou skupinou Dohovoru proti dopingu, ako aj s jednotlivými medzinárodnými športovými federáciami a je smerovaná na prípravu stanovísk a legislatívnych vstupov pre účel realizácie záväzkov, vyplývajúcich pre SR zo vzťahu k plneniu medzinárodných zmlúv a dohôd.

9./ Príprava komisárov dopingovej kontroly

Realizácia a vlastný výkon dopingovej kontroly je spätý s prípravou komisárov dopingovej kontroly (*k 31.12.2009 spolupracovala ADA SR s 26 komisármi a ďalším 2 kandidátmi*) s pôsobnosťou na území SR a s koordináciou prípravy expertov pre uskutočňovanie dopingovej kontroly v súlade s medzinárodnými normami WADA. Za týmto účelom boli zorganizované dva medzinárodné semináre komisárov dopingovej kontroly, zamerané na nevyhnutnú aktualizáciu informácií, osvojenie si úkonov a praktických zručností, výmenu skúseností a tým na celkové skvalitnenie vlastnej procedúry dopingovej

kontroly (*Trenčianske Teplice, 28.- 30. 5. 2009 a 15.- 17. 10. 2009*) za účasti zahraničných odborníkov z Českej republiky, Rakúska a vybraných zástupcov spolupracujúcich médií. Na seminároch aktívne vystúpili zahraniční lektori (*pp. Demel, Austrian Anti-Doping Commitee, Nekola a Chlumský, ADV ČR a ďalší*).

10./ Výchova proti dopingu

Najvyšší podiel vo výchove proti dopingu v športe v roku 2009 tvorilo vydávanie vzdelávacích a informačných materiálov. Výchovou proti používaniu dopingu v športe chce ADA SR znížiť počet prípadov pozitívneho testovania športovcov, zvýšiť informovanosť profesionálnych skupín, zabezpečujúcich a napomáhajúcich rozvoju športu, a tým znížiť potenciálny priestor pre užívateľov dopingových látok. Za týmto účelom bola zásadne prepracovaná a aktualizovaná antidopingová regulácia, vyjadrená Svetovým antidopingovým kódexom 2009, ktorá stanovuje pravidlá pre výkon dopingovej kontroly a je záväznou normou pre športovcov a členov ich realizačných tímov. Tento kódex bol redakčne dopracovaný v slovenskom jazyku. ADA SR výrazne napomáhala pri interpretácii týchto pravidiel mnohým národným športovým zväzom. Pre potreby výchovy bolo vydaných aj päť informačných skladačiek so zameraním na problematiku východísk a aktuálnych otázok dopingovej kontroly (*Doping v športe, Zomrieť pre športové víťazstvo, Vrcholový športový výkon bez dopingu, Dopingová kontrola v športe, Doping a trestné právo*).

Internetová stránka ADA SR bola v priebehu roka 2009 napĺňaná novými informáciami, ktoré slúžili pre športovcov i laickú verejnosť. Na stránke boli zverejnené všetky potrebné informácie o organizácii, platných legislatívnych úpravách, o povinnostiach športovcov v oblasti monitoringu, informácie o spôsobe podávania žiadostí o udelenie terapeutických výnimiek (TUE), o zakázaných látkach, liekoch a metódach z pohľadu dopingu a ďalšie informácie.

ADA SR výrazne prispievala k zvýšeniu informovanosti a právneho vedomia v oblasti boja proti dopingu, k posilneniu preventívnych programov v športe pri súčasnom akceptovaní rozmanitosti športových činností a špecifik rôznych cieľových skupín. V tomto smere spolupracovala ADA SR s redakciou odborného časopisu Športinform a s vybranými redakciami tlačených a elektronických médií.

Vo vzdelávacej oblasti pri zabezpečovaní prevencie ADA SR úzko spolupracovala s viacerými športovými zväzmi a organizáciami (*Slovenská asociácia kulturistiky, fitness a silového trojboja, Slovenská plavecká federácia, Slovenský zväz ľadového hokeja, Slovenský olympijský výbor atď.*). ADA SR aktívne spolupracovala a podieľala sa na činnosti ďalších špecializovaných organizácií (*Odborná spoločnosť pre závislosti od psychotropných látok, OZ Protidrogové fórum*) a jej pracovníci aktívne vystúpili k problematike dopingu a dopingovej kontroly v športe na odborných konferenciách a ďalších zasadnutiach športových organizácií.

Za účelom zverejnenia nevyhnutnej aktualizácie poznatkov v oblasti boja proti dopingu, vysvetľovania Svetového antidopingového kódexu, medzinárodných noriem, aktualizácie antidopingovej regulácie a zverejnenia zoznamu zakázaných látok a programu dopingovej kontroly v roku 2009 bolo zorganizovaných viacero informačných stretnutí s redaktormi športového spravodajstva.

Realizáciu vyššie uvedených hlavných úloh v súlade s Programom činnosti ADA SR pre rok 2009 zabezpečovalo celkom 6 pracovníkov v hlavnom pracovnom pomere a ďalší externí pracovníci expertných činností.

8. HODNOTENIE A ANALÝZA VÝVOJA ADA SR V ROKU 2009

Ako je viac krát vyššie uvedené, Antidopingová agentúra SR bola zriadená k 1.1.2009. Jej činnosť nadväzovala na činnosť Antidopingového výboru SR ako občianskeho združenia, ktoré začlenením antidopingovej problematiky do Zákona č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov stratilo svoje opodstatnenie. Vzhľadom na úplne nový spôsob existencie, hospodárenia a fungovania organizácie bolo potrebné realizovať veľké množstvo zmien, zákonom stanovených úprav a naštartovanie samotných činností v spolupráci so športovými zväzmi a ďalšími organizáciami.

Agentúra začala svoju činnosť v priestoroch bývalého Antidopingového výboru SR na Junáckej 6 v Bratislave s 3 stálymi pracovníkmi v hlavnom pracovnom pomere. Tento počet však z dôvodu zmeny štruktúry organizácie, jej právneho postavenia, náplne a spôsobu činnosti nebol dostatočný a tak sa ich počet zvýšil v priebehu januára a februára o ďalších 2 pracovníkov. Najdôležitejšími činnosťami v samotnom začiatku existencie ADA SR bolo naštartovanie činnosti novej organizácie po organizačnej stránke, etablovanie ekonomiky prostredníctvom štátnej pokladne, vypracovanie programu činnosti a ďalších dokumentov, vytvorenie odborných útvarov (Komisia pre terapeutické výnimky, Právna komisia, atď.) a nadviazanie spolupráce s komisármi dopingovej kontroly. Na začiatku apríla 2009 sa agentúra presťahovala do súčasných priestorov na Hanulovej 5/B. Veľmi dôležité bolo informovať všetky príslušné domáce organizácie i zahraničných partnerov o zmenách v kontaktoch a sídle organizácie.

Samotnú odbornú činnosť vykonávala agentúra aj v priebehu všetkých týchto zmien, avšak v len v najnutnejšom rozsahu. Postupne sa však odborná činnosť dostávala do popredia a v októbri 2009 bol naplnený plánovaný objem 700 testov dopingovej kontroly. V priebehu roka prijala organizácia ešte jednu pracovníčku do hlavného pracovného pomeru, ktorou posilnila úsek odborných činností. Následne začala intenzívnejšia spolupráca so Slovenským olympijským výborom a Slovenským paralympijským výborom, ktorá bola zameraná na testovanie kandidátov účasti na zimných olympijských hrách a zimných paralympijských hrách 2010 vo Vancouveri.

Z pohľadu spolupráce so športovými zväzmi prebiehali zo strany ADA SR aktivity, ktorými agentúra upozorňovala na všetky zmeny, ktoré sa týkali antidopingovej činnosti. Tieto zmeny vyplývali najmä z prijatia Zákona č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Vyhlášky č. 542/2008 Z. z. o postupe pri vykonávaní dopingovej kontroly a nakladaní s odobratými biologickými vzorkami športovca a nového upraveného znenia Svetového antidopingového kódexu 2009. Na tieto zmeny legislatívneho charakteru dokázalo primerane reagovať len niekoľko športových organizácií. Ostatné budú musieť svoje snaženie výrazne zintenzívniť. Pomôcť tomuto procesu môžu aj zmeny v zmluvných vzťahoch medzi Sekciou štátnej starostlivosti o šport MŠ SR a samotnými športovými subjektmi.

Antidopingová agentúra SR v priebehu roka 2009 zvládla všetky dôležité povinnosti a činnosti, ktoré jej ukladá zákon. Taktiež zvládla vytváranie podmienok pre tvorbu registra pre terapeutické výnimky a registra pre testovanie športovcov, ktoré pomôžu samotným športovcom i funkcionárom pri dodržiavaní antidopingových pravidiel a pomôžu k naplneniu práva každého športovca zúčastniť sa športových podujatí v duchu Fair play a súťaží bez dopingu.

9. Hlavné skupiny užívateľov výstupov organizácie

V oblasti vrcholového a výkonnostného športu je zainteresovaných veľa subjektov, ktoré rôznou váhou a úrovňou vplyvu pôsobia na jeho celkový vývoj. Antidopingové organizácie majú svoju pôsobnosť najmä na úrovni zachovávaní čistoty športu, športu bez zneužívania nedovolených podporných prostriedkov a metód.

Hlavnými užívateľmi výstupov organizácie sú:

- a) vrcholoví športovci, reprezentanti Slovenska, ktorí majú možnosť prediskutovať svoje problémy a získať dôležité informácie o zakázaných látkach, liekoch, liečivách a nedovolených metódach,
- b) športové zväzy a ich funkcionári,
- c) rezortné strediská vrcholového športu,
- d) Slovenský olympijský výbor a Slovenský paralympijský výbor,
- e) Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, najmä Sekcia štátnej starostlivosti o šport,
- f) medzinárodné športové organizácie,
- g) medzinárodné antidopingové organizácie,
- h) študenti stredných a vysokých škôl so športovým zameraním,
- i) štatistické úrady, ktoré spracovávajú požadované údaje,
- j) odborná športová i laická verejnosť.

Bratislava, 10. apríla 2010

Dr. Miroslav MOTYČÍK
riaditeľ ADA SR